

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Enhed: Forvaltningsjura
Sagsbeh.: Rikke Dupont
Koordineret med:
Sagsnr.: 2025 - 2349
Dok. nr.: 305355
Dato: 10-04-2025

TALEPAPIR

Det talte ord gælder
24. april 2025 kl. 13.15, Folketingets Socialudvalg
Taletid: ca. 10 minutter – Antal ord: 1053, max 1300

Samrådstale [efter social- og boligministeren]

Tak for ordet.

Jeg deler bekymringen over, at der er kommuner, der i strid med reglerne anbringer børn og unge i ikke-godkendte tilbud.

Det er sårbare børn og unge, det handler om.

Det er derfor naturligvis vigtigt, at kommunerne overholder lovgivningen.

De spørgsmål, jeg skal besvare i dag, er dem, der vedrører det kommunale tilsyns juridiske rammer og beføjelser. Det vil sige sidste del af spørgsmål AP.

[De juridiske rammer for Ankestyrelsens tilsyn]

Først vil jeg sige noget om de juridiske rammer for Ankestyrelsen som tilsynsmyndighed, særligt i forhold til kommunernes brug af ikke-godkendte tilbud.

Ankestyrelsen fører tilsyn med kommunerne i første instans. Indenrigs- og Sundhedsministeriet er øverste tilsynsmyndighed.

Ankestyrelsen holder øje med, om kommunerne overholder de regler, der særligt gælder for offentlige myndigheder.

Ankestyrelsen er som tilsynsmyndighed uafhængig af Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

I forhold til sager om kommunernes anvendelse af ikke-godkendte tilbud til børn og unge kan Ankestyrelsen eksempelvis føre tilsyn med, om kommunerne overholder reglerne i barnets lov for anbringelse af børn og unge uden for hjemmet, herunder reglerne om akut anbringelse i ikke-godkendte tilbud.

Ankestyrelsen fører også tilsyn med kommunernes personrettede tilsyn efter barnets lov.

Ankestyrelsen kan således føre tilsyn med, om kommunerne overholder pligten til at orientere socialtilsynene, når en borger anbringes akut i et ikke-godkendt tilbud.

Ankestyrelsen kan også føre tilsyn med, om kommunerne overholder den lovbestemte maksimale tidsgrænse på 2 x 3 uger for akut anvendelse af et ikke-godkendt tilbud.

Ankestyrelsen kan ikke føre tilsyn med anbringelsesstederne, herunder de ikke-godkendte tilbud.

Tilsynet med godkendte anbringelsessteder føres af socialtilsynene, som hører under social- og boligministeren.

Det er op til Ankestyrelsen at beslutte, om en sag giver dem anledning til at reagere, herunder at undersøge sagen nærmere.

En forudsætning for, at tilsynet kan reagere er, at tilsynet bliver opmærksom på, at der er et muligt lovbrud i en kommune.

Det kan enten ske via henvendelser til tilsynet eller via medieomtale.

På området for anbringelser af børn og unge i tilbud er det særlig vigtigt, at Socialtilsynet orienterer Ankestyrelsen, hvis det bliver bekendt med, at en kommune ikke overholder reglerne.

[Ministeriets tilsyn]

Nu vil jeg sige lidt om de juridiske rammer for Indenrigs- og Sundhedsministeriets tilsyn.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet er som sagt den øverste kommunale tilsynsmyndighed.

Ministeriet kan af egen drift tage en sag op, hvis Ankestyrelsen har udtalt sig om sagen, eller har besluttet ikke at tage sagen op.

Det er en betingelse, at ministeriet vurderer, at sagen er generel, principiel eller alvorlig.

Ministeriet kan som led i overvejelserne om at tage en sag op indhente sagens relevante oplysninger fra Ankestyrelsen.

I udgangspunktet beskæftiger ministeriet sig altså ikke med mulige tilsynssager, før Ankestyrelsen har færdigbehandlet sagen.

[De konkrete sager om ikke-godkendte tilbud]

Jeg vil nu sige noget om forløbet i den konkrete sag om Københavns Kommune og om andre lignende sager, ministeriet har kendskab til.

Ministeriet har bedt Ankestyrelsen redegøre for, hvad sagen om Københavns Kommune har givet dem anledning til.

Desuden har ministeriet bedt Ankestyrelsen oplyse om andre tilsynssager om ikke-godkendte tilbud til børn og unge, som tilsynet har modtaget siden 2023.

Ankestyrelsen har oplyst, at tilsynet ikke har fundet anledning til at undersøge sagen om Københavns Kommunes anbringelse af en 16-årig dreng nærmere.

Ankestyrelsen har oplyst, at den har noteret sig, at det af medieomtale fremgår, at Socialforvaltningen i Københavns Kommune har oplyst, at de tager sagen meget alvorligt, og at kommunen for at undgå lignende tilfælde vil sikre, at procedurerne i sager, hvor børn eller unge anbringes eksternt, er helt tydelige og kendt af alle.

Ankestyrelsen har desuden noteret sig, at der ikke er oplysninger om, at der er tale om en generel ulovlig praksis.

Ankestyrelsen henviser til, at medieomtalen omhandler en enkeltstående sag, hvor akutanbringelsen skete tilbage i juni 2024, og at Socialtilsynet efterfølgende tog kontakt til kommunen.

Ifølge medieomtalen rettede kommunen op på det ulovlige forhold fire uger efter akutanbringelsen.

Ankestyrelsen har henledt opmærksomheden på, at Ankestyrelsen kan rejse en tilsynssag, hvis der fx er tale om en generel ulovlig praksis i en kommune, en ulovlighed af et vist omfang, eller der er behov for at afklare retstilstanden på et bestemt område.

Ankestyrelsen har endelig oplyst, at Tilsynet typisk ikke rejser en sag, hvis der er tale om et enkeltstående tilfælde eller forholdet ikke længere er aktuelt, fx fordi kommunen selv har rettet op.

Jeg kan oplyse, at Indenrigs- og Sundhedsministeriet har fundet anledning til at se nærmere på sagen om Københavns Kommune.

Da sagen er verserende, kan jeg ikke sige yderligere om den.

Ankestyrelsen har endvidere oplyst, at tilsynet siden 2023 – ud over sagen om København - har behandlet og afsluttet tre andre sager om kommuners brug af ikke-godkendte tilbud til børn og unge.

To af sagerne er afsluttet på baggrund af kommunernes høringssvar.

Der er tale om Slagelse og Aarhus.

Ministeriet har fundet anledning til at se nærmere på sagerne.

Da sagerne er verserende, kan jeg ikke sige yderligere om dem.

I en tredje sag vedrørende Ringsted Kommune har Ankestyrelsen reageret med en tilsynsudtalelse om, at kommunen har handlet i strid med loven.

Kommunen har herefter rettet ind, og sagen er afsluttet hos Ankestyrelsen den 12. marts 2025.

Ministeriet har ikke fundet anledning til at se nærmere på sagen om Ringsted.

Det skyldes, at kommunen har rettet sig efter Ankestyrelsens tilsynsudtalelse.

Ankestyrelsen har endvidere oplyst, at tilsynet der ud over har tre verserende sager om kommuners brug af ikke-godkendte tilbud til børn og unge.

Der er tale om sager, som Ankestyrelsen blandt andet er blevet opmærksom på via henvendelser fra socialtilsynene i 2025.

For at opsummere, er der altså tre sager, som ministeriet er i gang med at undersøge, og tre andre sager, som stadig er under behandling i Ankestyrelsen.

Jeg kan derfor ikke forholde mig til, hvordan resultatet bliver i sagerne.

[Overvejelser om, hvad det aktuelle fokus på det kommunale tilsyn giver anledning til.]

Jeg vil nu slutte af med at sige noget om, hvad det aktuelle fokus på tilsynet efter min mening giver anledning til.

Rigsrevisionen er som bekendt i gang med en undersøgelse af Ankestyrelsens tilsyn på socialområdet.

Undersøgelsen omfatter også mere generelt tilrettelæggelsen af tilsynet på det sociale område.

Konklusionerne i undersøgelsen forventes før sommer.

Til den tid vil jeg med afsæt i beretningens konklusioner se på, hvorvidt der er behov for lovgivningsmæssige tiltag.

Tak for ordet.